

retlig eller faktisk hindring for, at de omhandlede produkter kan importeres fra en anden medlemsstat i det beskyttede område af andre end eneimportøren.

4. En eneretsaftale kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og bevirke, at konkurrencen hæmmes, såfremt koncessionshaveren, takket være kombinationen af aftalen og virkningerne af en national lovgivning, som udelukkende godkender et bestemt ægthedsbevis, kan forhindre parallel-

import fra andre medlemsstater til det koncessionerede område.

For at vurdere, om dette er tilfældet, må man ikke blot tage de rettigheder og forpligtelser, der udspringer af aftalens bestemmelser, i betragtning men herudover aftalens økonomiske og juridiske sammenhæng og navnlig, om der eventuelt findes lignende aftaler, som er indgået mellem én og samme producent og koncessionshaverne i andre medlemsstater. De konstaterede prisforskelle mellem medlemsstaterne er et indicium, der skal tages i betragtning.

I sag nr. 8/74,

angående en anmodning, som i henhold til EØF-traktatens artikel 177 er blevet indgivet til Domstolen af Tribunal de Première Instance de Bruxelles for i den straffesag, som verserer for den nævnte ret mellem

LE PROCUREUR DU ROI (anklagemyndigheden)

og

BENOÎT OG GUSTAVE DASSONVILLE

og i det civile søgsmål mellem

A. S. ÉTS. FOURCROY

A. S. BREUVAL & Co.

og

BENOÎT OG GUSTAVE DASSONVILLE

at opnå en præjudiciel afgørelse om fortolkningen af EØF-traktatens artikler 30-33, 36 og 85

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene A. M. Donner og M. Sørensen, dommerne R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh og Lord Mackenzie Stuart (refererende),

generaladvokat: A. Trabucchi
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Forelæggelseskendelsen og de skriftlige indlæg indgivet i henhold til artikel 20 i statuttten for Det europæiske økonomiske Fællesskabs Domstol kan sammenfattes således:

I — S a g s f r e m s t i l l i n g

1. Ifølge den belgiske lov af 18. april 1927 betragtes som oprindelsesbetegnelser sådanne betegnelser, som af de pågældende regeringer er blevet meddelt den belgiske regering som officielt og endeligt godkendte oprindelsesbetegnelser.

Artikel 1 i arrêté royal nr. 57 af 2. december 1934 bestemmer under strafansvar, at det er forbudt at importere, sælge, udbyde til salg, være i besiddelse af eller transportere med salg eller levering for øje brændevin, som bærer en af den belgiske regering behørigt godkendt oprindelsesbetegnelse, når disse brændevine ikke er ledsaget af et officielt dokument, der attesterer deres adkomst til denne betegnelse.

Oprindelsesbetegnelsen »Scotch whisky« er behørigt godkendt af den belgiske regering.

2. I 1970 importerede grossisten Gustave Dassonville, bosat i Frankrig, og hans søn Benoît Dassonville, som leder en filial af sin fars virksomhed i Belgien, til dette land »Scotch whisky« af mærkerne »Johnny Walker« og »Vat 69«, som Gustave Dassonville havde købt hos de franske importører og forhandlere af disse to mærker.

Med henblik på flaskernes salg i Belgien påførte d'herrer Dassonville dem etiketter, som bl.a. bar den trykte påtegning »British Customs Certificate of Origin« efterfulgt af en håndskreven påtegning af nummeret og datoen for det franske toldvæsens passerseddel fra frigivelsesregisteret. Denne passerseddel er det officielle dokument, som i henhold til de franske bestemmelser skal ledsage et produkt, der bærer en oprindelsesbetegnelse. Frankrig kræver ikke oprindelsescertifikat for »Scotch whisky«.

Selv om produkterne behørigt er blevet importeret til Belgien i ly af de krævede franske dokumenter og fortoldet som »fællesskabsvarer«, mener de belgiske myndigheder, at disse dokumenter ikke på fyldestgørende vis opfylder formålet i arrêté-royal nr. 57 af 1934.

3. På grund af denne import indledte anklagemyndigheden en politisag imod

d'herrer Dassonville. De tiltales for mellem den 1. og den 31. december 1970:

- at have begået falsk eller medvirke hertil ved at påsætte flaskerne de ovennævnte etiketter i den svigagtige hensigt at fremkalde den opfattelse, at de i strid med de faktiske forhold sad inde med et officielt dokument vedrørende whiskyens oprindelse, såvel som at have gjort brug af falske attester,
- at have overtrådt artikel 1 og 4 i arrêté-royal nr. 57 af 20. december 1934 ved bevidst at have importeret, solgt, udbudt til salg, været i besiddelse af eller have transporteret med salg og levering for øje whisky, som bar en betegnelse, som behørigt var godkendt af den belgiske regering, og have undladt at lade denne whisky ledsage af en officiel attest om retten til denne betegnelse.

4. Aktieselskaberne Fourcroy og Breuval, Bruxelles, er indtrådt som erstatningssøgende i denne sag og har påstået erstatning for det tab, de har lidt på grund af den ulovlige import, som de tiltalte anklages for. Disse burde enten have importeret whiskyen direkte fra Det forenede Kongerige eller før indførslen af dette produkt til Belgien have anmodet om de officielle dokumenter hos deres franske leverandører eller hos de britiske myndigheder.

De to selskaber er ene-importører og forhandlere af whisky i Belgien, det ene selskab for mærket »Vat 69«, det andet for mærket »Johnnie Walker«. Eneretsaftalen er blevet meddelt rettidigt til Kommissionen, som ikke har indledt den i artikel 9 i forordning nr. 17 nævnte procedure.

De erstatningssøgende mener, at de end selv om eneretskontrakterne ifølge belgisk ret ikke kan gøres gældende over for tredjemand, i det mindste er berettiget til som erstatningssøgende at modsætte sig, at tredjemand på ulovlig vis importerer den mærkewhisky, de forhandler.

5. D'herrer Dassonville hævder, at bestemmelserne i arrêté-royal nr. 57, således som de fortolkes af de belgiske myndigheder, er uforenelige med forbudet mod kvantitative indførselsrestriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning i EØF-traktatens artikler 30 ff.

Arrêté-royal nr. 57 umuliggør indførsel til Belgien fra et andet land end produkternes oprindelsesland, for så vidt dette land ikke har en ordning, der svarer til den belgiske ordning med oprindelsescertifikat. En sådan regel fører til en strengt gennemført afskærmning af markederne eller i det mindste til en forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne, som ikke kan støttes på EØF-traktatens artikel 36.

For det andet mener d'herrer Dassonville, at selskaberne Fourcroy og Breuval kun er indtrådt som erstatningssøgende for som eneforhandlere at beskytte sig mod parallelimport af ægte mærkewhisky, som er behørigt købt hos udenlandske koncessionshavere, for dermed at skabe en fuldstændig territorial beskyttelse. Til støtte for deres anskuelse citerer d'herrer Dassonville Domstolens retspraksis, især dommen i sag Béguelin (22/71 Recueil 1971, s. 949), hvorefter en eneretsaftale kan betragtes som stridende mod bestemmelserne i traktatens artikel 85, hvis koncessionshaveren — takket være kombinationen af aftalen og virkningerne af en national lovgivning om illoyal konkurrence — kan forhindre parallelimport fra andre medlemsstater til det område, som han har koncession på.

6. Ved kendelse af 11. januar 1974 har Tribunal de Première Instance de Bruxelles stillet Domstolen følgende spørgsmål:

»Skal artiklerne 30, 31, 32, 33 og 36 fortolkes således, at en national bestemmelse, som navnlig forbyder import af en vare som brændevin, der bærer en af en national regering behørigt godkendt oprindelsesbetegnelse, betragtes som en kvantitativ restriktion eller som en foranstaltning med tilsvarende virkning, når

sådanne varer ikke ledsages af en officiel attest fra eksportlandets regering vedrørende retten til denne betegnelse?

Er en aftale, der kun, hvor den er kombineret med en national ordning om oprindelsescertifikat, har til følge, at konkurrencen begrænses, og samhandelen mellem medlemsstaterne påvirkes, ugyldig, når aftalen kun tillader eller ikke hindrer eneimportørens udnyttelse af denne ordning til at forhindre parallelimport?

omhandlede mærker, og at der ikke er rejst tiltale for svig for så vidt angår produkternes art eller for efterligning af de mærker, hvorunder de er bragt i handelen.

De omtvistede produkter har været genstand for en toldkontrol. Produkternes britiske oprindelse samt de gengivne mærker på flaskerne og de ubrydelige kapsler er ikke blevet bestridt, og der er aldrig fremsat anmodning om eller udført nogen analyse af produkterne.

Vedrørende det første spørgsmål

II — Retsforhandlingernes forløb

Forelæggelseskendelsen blev registreret på Domstolens justitskontor den 8. februar 1974.

I henhold til artikel 20 i statuten for Det europæiske økonomiske Fællesskabs Domstol er der indgivet skriftlige indlæg for d'herrer Dassonville af Roger Strowel, advokat ved Cour d'Appel i Bruxelles, for aktieselskaberne Éts. Fourcroy og Breuval & Co. af Jean Dasse, advokat ved Cour de cassation de Belgique, for regeringen for Det forenede Kongerige af the Treasury Solicitor som befuldmægtiget og for Kommissionen for De europæiske Fællesskaber af dennes juridiske rådgivere, René-Christian Béraud og Dieter Oldekop, som befuldmægtigede.

Domstolen har på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten besluttet, at der ikke skal foretages forudgående bevisførelse.

III — Sammendrag af skriftvekslingen

Indlæg fra d'herrer Dassonville

For så vidt angår de faktiske omstændigheder understreger d'herrer Dassonville, at de omstridte produkter er købt lovligt hos de to franske eneimportører af de

D'herrer Dassonville mener, at forpligtelsen til på ethvert trin i omsætningen at fremlægge og lade de omtvistede produkter være ledsaget af en officiel attest, der opfylder ufravigelige og præcise normer, udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion.

Til støtte for denne opfattelse anfører d'herrer Dassonville den definition på foranstaltninger med tilsvarende virkning, som Kommissionen har givet i svaret på Deringers andet skriftlige spørgsmål (JO nr. 169/67 af 26. 7. 1967): »de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, administrativ praksis såvel som enhver handling, der er udgået fra en offentlig myndighed eller må tilskrives en sådan, og som hindrer indførsel, som kunne finde sted, hvis disse bestemmelser og denne praksis ikke fandtes«. De påberåber sig således den række direktiver, som Kommissionen har udstedt om afskaffelse af kvantitative restriktioner og navnlig direktiv nr. 70/50 (EFT-specialudgave 1970 (I), s. 10; original reference JO 1970, nr. L 13, s. 29) og Domstolens dom i sagen *International Fruit Company mod Produktschap voor Groenten en Fruit* (nr. 51 og 54/71, Recueil 1971, s. 1107).

D'herrer Dassonville er med henblik på anvendelsen af denne dom på nærværende sags faktiske omstændigheder af den opfattelse, at »oprindelsesattesten« er et dokument, som er en betingelse for im-

port af de omtvistede produkter, men hvis udstedelse hverken sker automatisk eller udgør et formkrav. De fremhæver, at importen og afsætningen af de omstridte produkter uden certifikat fra andre lande end oprindelseslandet er umulig, og at forbudet er absolut, idet det er ledsaget af strafferetlige sanktioner.

Efter sagsøgtes mening omfatter fællesmarkedets regler ikke blot liberaliseringen af den direkte samhandel mellem det producerende og det forbrugende land men også al senere samhandel inden for rammerne af et enhedsmarked.

Ifølge den belgiske ordning kunne Gustave Dassonville, der var forretningsdrivende i Frankrig, ikke, selv om det var lykkedes ham at importere Scotch whisky til Frankrig direkte fra Skotland og derved få udleveret en britisk toldattest, senere fra sit eget lager udtage produkter, som var beregnet til hans belgiske filial ved at fremlægge en britisk »oprindelsesattest« for den belgiske told.

En sådan handelsordning fører ofte til en styrkelse af de nationale eneforhandlers monopol.

Hvis man på det nationale plan tilstræber at beskytte produkterne med oprindelsesbetegnelse, falder er sådant mål inden for rammerne af sådanne foranstaltninger, som er tilladt i henhold til traktatens artikel 36 men på den ufravigelige betingelse, dels at de anvendte midler ikke går for vidt i forhold til det tilstræbte mål, dels at der ikke sker forskelsbehandling mellem de enkelte medlemsstater. Hvis dette allerede er tilfældet derved, at indførslerne simpelthen bliver gjort vanskeligere eller mere byrdefulde, uden at dette er nødvendigt for at nå det mål, der er berettiget efter artikel 36 (det ovennævnte direktiv nr. 70/50), vil dette så meget mere være tilfældet, når de anvendte midler fører til helt at umuliggøre indførsler fra den ene eller den anden medlemsstat.

Herefter opregner d'herrer Dassonville eksempler på andre, mindre vidtgående foranstaltninger, som er tilstrækkelige

til at sikre handelsmæssig beskyttelse af produkter med oprindelsesbetegnelse.

D'herrer Dassonville påpeger ligeledes den ulighed, som for de importerede produkter følger af de omtvistede bestemmelser meget strenge karakter i forhold til ordningen i den belgiske lov af 14. juli 1971, som kun vedrører produkter med national oprindelsesbetegnelse.

Vedrørende det andet spørgsmål

Med henblik på at fastlægge, hvorvidt der foreligger en fuldstændig territorial beskyttelse, må en eneretsaftale ikke kun betragtes isoleret men bør tværtimod ses i lyset af den økonomiske og juridiske sammenhæng, denne aftale befinder sig i; sag *Béguelin* (nr. 22/71, Recueil 1971, s. 963).

Selskaberne Fourcroy og Breuval har ved at indtræde som erstatningssøgende klart bevist deres vilje til ved hjælp af det tvangsmiddel, lovgiver stiller til deres disposition, at skaffe sig en sådan fuldstændig territorial beskyttelse, der er forbudt ved traktaten. De erstatningssøgendes kritik angår hverken de omstridte produkters art eller oprindelse eller efterfølgelsen af varemærket men går udelukkende ud på, at andre end de selv kan have adgang til at skaffe sig disse produkter for at indføre og markedsføre dem i Belgien.

D'herrer Dassonville udleder af dommen *Sirena mod Eda* (nr. 40/70, Recueil 1971, s. 69) argumenter til støtte for den opfattelse, at udnyttelsen af industriel og kommerciel ejendomsret kan falde ind under forbudene i artikel 85, stk. 1. Dette må være tilfældet, hvis der sker overdragelser og indrømmes licenser til flere nationale indehavere af varemærkerettigheder, som beskytter det samme produkt, og dette fører til skabelsen af uigennemtrængelige skranker mellem medlemsstaterne.

Fourcroy og Breuvals indlæg

Vedrørende det første spørgsmål

Man bør foretage undersøgelsen af det første spørgsmål i de omtvistede bestem-

melsers legislative sammenhæng. Bestemmelserne er et resultat af visse internationale forpligtelser, som er indgået mellem den belgisk-luxembourgiske union og henholdsvis Frankrig den 4. april 1925 og Portugal den 6. januar 1927.

Man må ligeledes tage hensyn til loven af 23. maj 1929, der ratificerer Haag-konventionen af 6. november 1925 om revision af Pariserkonventionen 20. marts 1883 om beskyttelsen af den industrielle ejendomsret. Ved denne akt blev »oprindelsesbetegnelserne« medtaget som angivelser af oprindelse i beskyttelsen af den industrielle ejendomsret.

Selv om bestemmelserne for så vidt angår beskyttelsen af betegnelserne for brændevin på udstedelsestidspunktet kunne anvendes forskelligt på nationale og importerede produkter, kan dette ikke længere finde sted efter vedtagelsen af den grundlæggende ordning i loven af 14. juli 1971.

Mængden af de oprindelsesbetegnelser, som er beskyttet ved de nationale bestemmelser, angiver, at de ikke har været af økonomisk forskelsbehandlende karakter.

Fourcroy og Breuval fastholder de kriterier, Kommissionen har opstillet i sit direktiv nr. 70/50 af 22. december 1969 (EFT-specialudgave 1970 (I), s. 10; original reference JO januar 1970, nr. L 13/29) og foreslår derfor Domstolen at besvare det første spørgsmål benægtende.

I det omfang, kravet om certifikat anvendes uden forskel på nationale og importerede produkter, bør dets virkning på de frie varebevægelser betragtes som en uadskillelig følge af handelsbestemmelsernes uensartethed, for så vidt man holder sig inden for rammerne for de virkninger, som er særegne for sådanne bestemmelser.

Bestemmelser, som kan have virkning på samhandelen, har dog ikke virkning på den vareudveksling, hvis liberalisering traktaten kun har villet sikre. Den importhindring, som de kan skabe, skal vurderes i forhold til antallet og

mængden af de produkter, der skal indføres: sag *International Fruit Company* mod *Produktschap voor Groenten en Fruit* s. 1124, generaladvokat Roemers forslag til afgørelse.

Enhver eksportør af original Scotch whisky kan lade sine produkter ledsage af et dokument, der attesterer denne oprindelse, uafhængigt af bestemmelsesstedet for disse produkter, som således kan importeres til Belgien uden nogen begrænsning. Begrebet kvantitativ restriktion, som udgør en retlig hindring for indførslerne, kan følgelig ikke anvendes.

Der ligger en forskel mellem de faktiske omstændigheder i det foreliggende tilfælde og i sagen *International Fruit Company* deri, at licenserne i sidstnævnte sag var givet af importlandet og havde det klare formål at sikre den ydre kontrol. I nærværende sag er det dokument, der attesterer retten til oprindelsesbetegnelsen, udstedt i oprindelseslandet, og det importerende land begrænser sig til at undersøge, hvorvidt dette officielle dokument ledsager produktet.

De vanskeligheder, parterne Dassonville har mødt i nærværende sag efter deres import af whisky til Belgien, skyldes den omstændighed, at beskyttelsesordningen for oprindelsesbetegnelser ikke er blevet harmoniseret, samt den af nævnte parter udviste forsømmelighed.

Selv om bestemmelserne imidlertid betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning, omfattes de under alle omstændigheder af artikel 36. Oprindelsesbetegnelsen er en ret til kommerciel ejendomsret og en kollektiv rettighed, der snævert er forbundet med begrebet det offentlige interesse. Karakteren af retten til oprindelsesbetegnelse gør denne ret til en del af den offentlige ret. Den har et dobbelt formål, nemlig beskyttelsen af de fælles interesser hos producenterne i en egn og beskyttelsen af den offentlige sundhed.

De belgiske bestemmelser opfylder disse to krav: producenterne retmæssige interesser beskyttes i det omfang frem-

gangsmåden ved produktionen overholdes således som attesteret i det dokument, der udstedes i oprindelseslandet. De krav, der stilles af den offentlige sundhed er i importlandet garanteret ved kontrollen med, at produkterne ikke er efterligninger, beregnet til at fremkalde vildfarelse hos forbrugerne.

Da kun myndighederne i oprindelseslandet er i stand til at attestere retten til oprindelsesbetegnelse, foreligger der hverken skjult begrænsning eller vilkårlig forskelsbehandling.

Vedrørende det andet spørgsmål

De bestemmelser, som det drejer sig om, er på grund af deres emne dårligt egnede til at »bruges« af en privatperson, endog selvom han er enimportør. Retsgrundlaget for det civile søgsmål er et erstatningssøgsmål i henhold til artikel 1382 i Code Civil, som omhandler illoyal konkurrence, som de, der leverer sådanne produkter under falske certifikater, foretager over for erhvervsdrivende, som retter sig efter de statslige bestemmelser vedrørende oprindelsescertifikater.

Ifølge fællesskabsretten har koncessionshaveren ret til at påberåbe sig lovgivningen om illoyal konkurrence, hvis hans konkurrenters illoyale adfærd er en følge af en anden faktor end den omstændighed, at disse har foretaget parallelimport: sag *Béguelin* (nævnt ovenfor).

Denne anden faktor er i det foreliggende tilfælde den omstændighed, at der ved brug af falsk er foretaget import uden oprindelsescertifikat.

Det forenede Kongeriges indlæg

Det forenede Kongerige redegør først for de betingelser, under hvilke et produkt ifølge britisk lov har ret til betegnelsen »Scotch whisky«. Det er af den opfattelse, at bestemmelserne i den omhandlede belgiske lovgivning ikke kan udgøre foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner. Til støtte for denne anskuelse henviser Det

forenede Kongerige til Kommissionens svar på det skriftlige spørgsmål 118/66-67 (JO 1967, s. 122 og 901).

Det forenede Kongerige mener, at begrebet foranstaltninger med tilsvarende virkning ikke omfatter de foranstaltninger, som kun potentielt har denne virkning. Men selv i det tilfælde, hvor sådanne foranstaltninger betegnes således, er det ikke muligt at anse definitionen af et produkt ved henvisning til dets sammensætning, produktionsmetode og geografiske oprindelse som en eksisterende eller mulig hindring.

Tværtimod vil andre medlemsstaters anerkendelse af det certifikat, som udstedes af Det forenede Kongeriges regering, snarere end at hæmme handelen med det pågældende produkt gøre denne lettere. Kravet om et certifikat hæmmer kun importen af falske produkter. Restriktionen er således kvalitativ og ikke kvantitativ.

Det forenede Kongeriges regering bemærker, at omkostningerne ved certifikatet er minimale, og at det udstedes i alle tilfælde, endog efter eksporten, hvis den oprindelige vare kan identificeres.

Den understreger, at fællesskabsretten allerede har godkendt dette betegnelses-system for så vidt angår Bourbon whisky. Forordning (EØF) nr. 2552/69 af 17. december 1969 (EFT-specialudgave 1969 (II), s. 531; original reference JO 1969, nr. L 320, s. 19) er begrundet ud fra den betragtning, at »det er særligt vanskeligt at afgøre, om en whisky er »Bourbon«-Whisky. Denne afgørelse kan blive væsentligt lettere, når eksportlandet afgiver forsikring om, at den udførte vare er i overensstemmelse med betegnelsen for den pågældende vare. Der bør derfor ikke ... tariferes nogen vare, der ikke er ledsaget af et ægtheds certifikat ...«.

Efter Det forenede Kongeriges mening er det ikke lettere at afgøre, om en whisky er en skotsk whisky end at afgøre, om en whisky er Bourbon-whisky, og en analog betegnelsesmetode vil være ønskelig.

Hvis de belgiske eller britiske bestemmelser modsat den britiske regerings opfattelse er en foranstaltning med til-

svarende virkning, slutter Det forenede Kongerige heraf, at de falder ind under undtagelsen i artikel 36, idet de beskytter den industrielle og kommercielle ejendomsret, som er fastslået ved skotsk whisky ry.

Til støtte for denne anskuelse citerer den Kommissionens svar på det skriftlige spørgsmål (nr. 189/73, EFT 1974, nr. C 22/9).

Det skal i overensstemmelse med fællesskabsrettens almindelige principper sikres forbrugerne, at de, når de køber et produkt under betegnelsen skotsk whisky, modtager et produkt af en standardkvalitet.

Til støtte herfor henviser Det forenede Kongerige til fællesskabsbestemmelserne vedrørende vin, som delvist er inspireret af et sådant hensyn (forordning EØF nr. 24 af 4. april 1962, EFT-specialudgave 1959-1962, s. 116; original reference JO 20. april 1962, forordning EØF nr. 1769/72 af 26. juli 1972, EFT-specialudgave 1972 (III), s. 865, original reference JO 1972, nr. L 191/1).

Ifølge international ret udstrækker beskyttelsen af den industrielle ejendomsret sig til beskyttelsen af oprindelsesbetegnelser (Pariserkonventionen til beskyttelse af industriel ejendomsret, som ændret i Stockholm den 14. juli 1967, især dens artikel 1 stk. 2 og 3.).

Det forenede Kongerige foreslår følgelig, at det første præjudicielle spørgsmål besvares benægtende.

Den belgiske regerings indlæg

Den belgiske regering giver, før den tager fat på søgsmålsgrundene vedrørende det første præjudicielle spørgsmål, en kortfattet fremstilling af de belgiske bestemmelser vedrørende oprindelsesbetegnelser for vin og brændevin.

Vedrørende det første spørgsmål

Den omstændighed, at oprindelsesbetegnelsen »Scotch whisky« er forbeholdt

produkter, som ledsages af en officiel attest vedrørende retten til denne betegnelse, kan ikke være en indførselsrestriktion, idet ethvert produkt kan importeres uden officiel attest under den simple betegnelse »whisky«.

Belgien fremsætter følgende anbringender til fordel for de belgiske bestemmelser forenelighed med artiklerne 30-33 og 36 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab.

Det må først og fremmest tilkomme oprindelseslandet at bestemme, hvilke oprindelsesbetegnelser for dets produkter, der er beskyttet, og hvilke særlige kendetegn disse produkter skal have. Følgelig kan kun det oprindelsescertifikat, som er udstedt af myndighederne i oprindelseslandet, være gyldigt.

Dette beviskrav er heller ikke en ulovlig restriktion inden for handelen mellem medlemsstaterne. De belgiske myndigheder beskæftiger sig ikke med nationaliteten hos den forretningsdrivende, som i anledning af eksport af skotsk whisky ansøger de britiske myndigheder om de officielle dokumenter, hvorved disse myndigheder bekræfter, at de eksporterede produkter er berettigede til at bære den beskyttede oprindelsesbetegnelse.

Den belgiske regering henviser til det svar, Kommissionen har givet på Cousté's skriftlige spørgsmål nr. 189/73 (nævnt ovenfor). Det fremgår af dette svar, at de belgiske bestemmelser, som udelukkende vedrører beviset for retten til de beskyttede oprindelsesbetegnelser, ikke strider mod EØF-traktatens artikler 30-33 og omfattes af artikel 36.

Den belgiske regering understreger, at beskyttelsen af oprindelsesbetegnelser spiller en rolle i Belgien inden for beskyttelsen af den offentlige sundhed, fordi den støtter sig på de undersøgelser vedrørende fødevarernes sammensætning, der af myndighederne i oprindelseslandet er foretaget på produktionsstadiet. På distributions- og afsætningsstadiet vil disse undersøgelser være vanskelige, for

ikke at sige umulige, og mindre effektive til beskyttelse af den offentlige sundhed.

Den belgiske regering henleder opmærksomheden på, at ind- og udførselsrestriktionerne af grunde, som vedrører beskyttelsen af den industrielle og kommercielle ejendomsret, ikke er gentaget i listen over de foranstaltninger med tilsvarende virkning, som er forbudt ved Kommissionens direktiv nr. 70/50 EØF af 22. december 1969.

Inden for markedet for brændevin ville svig vedrørende kvaliteten meget hurtigt blive mulig, hvis der ikke krævedes oprindelsescertifikat. Arrêté royal nr. 67 er ikke nogen skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne. Man står ikke over for en begrænsning men over for et vilkår, som det er overladt den enkelte til opfylde eller ej.

Muligheden for at en ikke-producerende stat kan tillade indførsler uden oprindelsescertifikat kommer ikke i betragtning. Man ville frakende lovgivningerne om oprindelsesbetegnelserne enhver værdi hvis der tillagdes en sådan stat ret til at erstatte oprindelsescertifikatet med et andet dokument, som ikke tilbyder de samme garantier. Det er selve beskyttelsen af oprindelsesbetegnelserne, som bliver bestridt, og ikke måden, hvorpå de bliver anvendt.

Vedrørende det andet spørgsmål

Ifølge den belgiske regering må der skelnes mellem de lovbestemmelser, som tillader de pågældende at gøre deres rettigheder gældende, og de, der — som i det foreliggende tilfælde — pålægger alle forpligtelser, som ingen kan unddrage sig. Kun anvendelsen af de førstnævnte synes at kunne påvirkes af konkurrencereglerne. Enhver usikkerhed eller uklarhed må undgås, således at spørgsmålet går på, om en aftale kan miste sin lovlige karakter udelukkende på grund af, at den består samtidig med nationale bestemmelser. Den belgiske regering slutter, at en aftales gyldighed eller ugyldighed ikke påvirkes af, om der findes bindende bestemmelser på området.

Kommissionens indlæg

Vedrørende det første spørgsmål

Ifølge Kommissionens opfattelse er enhver foranstaltning, uanset dens art og indhold, på grund af sin virkning på de frie varebevægelser en foranstaltning med tilsvarende virkning, i fald den ikke falder ind under en anden bestemmelse i traktaten.

I løbet af overgangsperioden har Kommissionen udviklet dette begreb ved vigtige direktiver, som den har udstedt på basis af EØF-traktatens artikel 33 stk. 7 (Kommissionens direktiver af 7. november 1966, JO af 30. november 1966, s. 3745/66 og 3748/66 og af 17 og 22 december 1969, JO af 19. 1. 1970, nr. L 13, s. 1 og 29, sidstnævnte direktiv endvidere EFT-specialudgave 1970 (I), s. 10).

Ifølge Kommissionen må man til foranstaltninger med tilsvarende virkning som en kvantitativ ind- eller udførselsrestriktion henregne administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser såvel som administrativ praksis, som udgør en hindring for de ind- eller udførsler, som kunne foretages, hvis disse ikke fandtes, herunder dem, som gør indførsel mere vanskelig eller byrdefuld sammenlignet med afsætningen af den indenlandske produktion på det nationale marked. En foranstaltning har ikke blot en tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion, når den gør indførsel umulig, men ligeledes når den gør den mere vanskelig eller mere byrdefuld uden dog at hindre den, som det netop er tilfældet, når de offentlige myndigheder gør indførslen betinget af fremlæggelsen af et dokument: sag nr. 51 til 54/71 *International Fruit Company mod Produktschap voor Groenten en Fruit* (nævnt ovenfor).

De handelsbestemmelser, som anvendes uden forskel såvel på indenlandske som på importerede produkter, er i princippet ikke foranstaltninger med tilsvarende virkning i den betydning, der er forudsat i EØF-traktatens artikel 30 ff.

Kommissionen mener dog ikke, at medlemsstaternes ret til at regulere handelen ved bestemmelser, som uden forskel også finder anvendelse på importerede produkter, er ubegrænset.

Denne ret kan kun anvendes for at nå den pågældende ordnings mål og skal tilpasses disse mål.

En ineffektiv foranstaltning eller modsat en vidtgående foranstaltning, som kan erstattes af en anden, der i mindre grad hæmmer samhandelen, udgør efter Kommissionens mening en foranstaltning med tilsvarende virkning, selv om den formelt anvendes uden forskel på indenlandske og indførte produkter, idet de restriktive virkninger på de frie varebevægelser går ud over rammerne for de virkninger, bestemmelser for handelen normalt medfører. Kommissionen sammenholder dette med Domstolens retspraksis vedrørende artikel 95. Et skattepålæg, som ligger uden for den generelle ramme for det nationale beskætningsystem, og som den omtvistede afgift er en integrerende del af, indebærer en krænkelse af de frie varebevægelser (*Stier mod Hauptzollamt Ericus*, sag nr. 31/67, Recueil 1968, s. 347-357).

Det fremgår af selve affattelsen af artikel 36, at de foranstaltninger, som eventuelt strider mod forbudet mod kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning, for at være dækket af denne bestemmelse først og fremmest skal være objektivt berettiget som følge af en af de i den nævnte artikel omhandlede grunde.

Da det drejer sig om en undtagelsesbestemmelse, skal artikel 36 fortolkes indskrænkende: *Kommissionen mod Italien* (sag nr. 7/68, Recueil 1968, s. 617).

Kun nødvendige foranstaltninger er berettiget i medfør af denne artikel, idet de vidtgående foranstaltninger altid kan erstattes af mindre betydelige hindringer.

Kommissionen undersøger herefter bestemmelserne i den belgiske ordning vedrørende oprindelsesbetegnelser og slutter, at sådanne bestemmelser, som kun kan anvendes på importerede produkter,

kan umuliggøre indførsel af de omhandlede produkter, som er i fri omsætning i medlemsstater, der som Frankrig ikke kræver, at produkterne er ledsaget af et oprindelsescertifikat. Endog selv om dette dokument kan erhverves, synes det i øvrigt ikke at ville blive akcepteret af de belgiske myndigheder, idet det mangler angivelse af den belgiske importørs navn og adresse.

Ifølge EØF-traktatens artikel 9, stk. 2 finder de bestemmelser, navnlig i afsnit 1, kapitel 2, som omfatter artikel 30 ff, anvendelse på varer med oprindelse i medlemsstaterne og på de varer hidrørende fra tredjeland, som frit kan omsættes i medlemsstaterne.

Den belgiske ordning vedrørende oprindelsesbetegnelser, som hindrer indførslen af »Scotch whisky«, som er bragt i fri omsætning i Frankrig, er således en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner, som strider mod de forpligtelser, der påhviler medlemsstaterne i henhold til EØF-traktatens artikel 30.

Kommissionen undersøger herefter, om sådanne foranstaltninger kan begrundes i et af de i traktatens artikel 36 nævnte hensyn, især ved beskyttelsen af industri og kommerciel ejendomsret. I et sådant tilfælde er det lige så nødvendigt at afgøre, om den anvendte foranstaltning er hensigtsmæssig i forhold til det mål, der skal nås.

Kommissionen er af den opfattelse, at en restriktiv foranstaltning som den foreliggende, strengt taget kun kan begrundes i det tilfælde, hvor der findes stærke formodninger for krænkelse af det tilstræbte mål: dette vil eventuelt kunne være tilfældet, hvis der foreligger tegn på svig, eller denne allerede er konstateret.

Kommissionen undersøger herefter, om der ikke findes andre midler, som hæmmer samhandelen i mindre grad end de omhandlede bestemmelser. Den foreslår visse eksempler herpå.

Slutteligt undersøger Kommissionen det tilfælde, hvor de omhandlede bestemmelser faktisk kan anvendes uden forskel

på importerede og indenlandske varer. Kommissionen mener, at en sådan foranstaltnings restriktive virkninger på de frie varebevægelser går ud over rammerne for de virkninger, sådanne bestemmelser for handelen normalt medfører, af de samme grunde som dem, som får Kommissionen til at udelukke anvendelsen af traktatens artikel 36.

Vedrørende det andet spørgsmål

En eneretsaftale kan, selv om den ikke i kraft af selve sin natur opfylder de afgørende betingelser i forbudet i artikel 85, stk. 1, begrænse samhandelen, for så vidt en sådan aftale, anskuet separat eller jævnsides med de parallelle aftaler, retligt eller faktisk tildeler koncessionshaverne en fuldstændig territorial beskyttelse mod parallelimport af de omhandlede produkter.

Da sådanne aftaler falder ind under forbudet i artikel 85, stk. 1, vil de i reglen være forbudt i medfør af artikel 85, stk. 3.

Efter Kommissionens mening er det tilstrækkeligt til anvendelse af forbudet i EØF-traktatens artikel 85, at eneretsaftalen giver koncessionshaverne mulighed for at hindre parallelimport til det af kontrakten berørte område under påberåbelse af en national lovgivning vedrørende illoyal konkurrence, og at koncessionshaveren gør brug af denne mulighed. Det er tilstrækkeligt, at aftalen enten blot tillader eller ikke står i vejen for, at eneimportøren anvender disse bestemmelser for at hindre parallelimport.

I den foreliggende sag udspringer hindringen for parallelimport derimod ikke i første række af den sag, eneimportørerne og -forhandlerne har anlagt.

De bestemmelser, som er fastsat i arrêtröyale nr. 57, kan alene ved selve deres juridiske struktur — under omstændigheder som den foreliggende sags — gøre parallelimport af brændevin vanskelig, ja endog umulig, og en sag anlagt af koncessionshaverne er ikke nødvendig for at skabe denne virkning.

Kommissionen mener dog, at den

omstændighed, at koncessionsindehaverne indtræder som erstatningssøgende i en straffesag om overtrædelse af bestemmelserne i en ordning, som den i arrêtröyale nr. 57 fastlagte, yderligere forøger de herved skabte vanskeligheder ved at foretage parallelimport. Kommissionen bemærker, at koncessionshaverne har ret til at indgive klager, til at støtte den offentlige påtale og til at kræve skadeserstatning.

Kommissionen foreslår at fortolke forelæggelseskendelsens spørgsmål derhen, at der er tale om, hvorvidt en eneretsaftale falder ind under forbudet i EØF-traktatens artikel 85, når koncessionshaveren benytter sig af den mulighed, som tilbydes ham for at anvende disse nationale bestemmelser vedrørende indførte varers oprindelsescertifikat for således at forøge de hindringer, disse bestemmelser har skabt for gennemførelsen af parallelimport.

Kommissionen mener, at dette spørgsmål skal besvares bekræftende.

Forbudet i EØF-traktatens artikel 85 finder anvendelse, hvis aftalen set i sin juridiske og økonomiske sammenhæng, under hensyn til de nationale bestemmelser og til den brug, koncessionshaveren har gjort heraf, kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne, og hvis den bevirker, at konkurrencen inden for fællesmarkedet hæmmes.

Det civile søgsmål har, selv om det eventuelt ikke er fornødent for at hindre parallelimport, virkninger, som føjer sig til dem, som er uadskilligt forbundet med de nationale bestemmelser, og som navnlig kan bestå i skadeserstatning til eneimportørerne og -forhandlerne.

Mundtlig forhandling

Under den mundtlige forhandling er parterne fremkommet med følgende nye oplysninger.

Jean Dasse har for aktieselskaberne *Ets. Fourcroy og Breuwal & Co.* præciseret, at det sidste cirkulære fra det belgiske toldvæsen af 8. februar 1974 vedrørende import af vin og brændevin for så

vidt angår skotske whiskies udtrykkeligt bestemmer, at toldvæsenet som officielt dokument kan acceptere et oprindelses-certifikat, som godtgør, at levering er beregnet til at ske til et andet land end Belgien. Han tilføjer, at det, endog selv om denne tekst ikke var gældende, da de faktiske omstændigheder indtraf, er vigtigt at gøre opmærksom på denne liberalisering fra den belgiske forvaltnings side.

For så vidt angår det andet præjudicielle spørgsmål understreger han tre forskelle mellem den foreliggende sags faktiske omstændigheder og omstændighederne i sagen *Béguelin* (nævnt ovenfor). Først og fremmest har den belgiske Cour de Cassation siden 1932 statueret, at alene den omstændighed, at en tredjemand foretager parallelimport, som krænker eneretsaftalerne, ikke sanktioneres som illoyal konkurrence, fordi aftalerne er *res inter alios acta*.

For det andet er det, som de erstatningssøgende påtaler i den foreliggende sag, ikke den parallelle import i sig selv men den ulovlige import i forhold til arrêtroual nr. 57, hvis bestemmelser de erstatningssøgende selv overholder. Koncessionshaverne har over for deres koncessionsgivere en pligt til årvågenhed for så vidt angår ulovlige indførsler.

For det tredje kan overholdelsen af de belgiske bestemmelser, som var på tale under straffesagen, kun påtales af anklagemyndigheden, og der er følgelig ikke mulighed for, at erstatningssøgende kan slutte sig til en retsforfølgning, fordi eneretsaftalen viser sig at blive berørt heraf.

Roger Strowel hævder for d'herrer Dassonville, at et system, i henhold til hvilket der ved indførslerne kræves fremlagt et dokument, der skal være udstedt af eksportlandet, og som skal indeholde den belgiske importørs navn og identitet, er i strid med selv fællesmarkedsbegrebet. Som følge heraf indføres der en forskelsbehandlende foranstaltning, fordi man nødvendigvis begunstiger indførsler fra ét af landene i fællesmarkedet.

For så vidt angår det andet spørgsmål fremfører d'herrer Dassonville, at hele retsforfølgningen begynder med, at de fremtidige erstatningssøgende administrativt indgiver anmeldelse til den almindelige økonomiske kontrol (*inspection générale économique*). De understreger, at de sælger deres produkter til forbrug til en detailpris på 294 francs for det ene af de to mærker og 250 francs for det andet, mens de priser, som er fastsat af eneimportørerne, de erstatningssøgende, er på henholdsvis 315 og 305 francs. De slutter, at de erstatningssøgende er indtrådt i sagen for at værne deres monopol, som omfatter prisfastsættelse og opretholdelse af prisbeskyttelsen. D'herrer Dassonville gør på det formelle plan gældende, at det andet præjudicielle spørgsmål ikke er subsidiært, idet der for den forelæggende dommer rejser sig det forudgående spørgsmål, om de forurettede skal have adgang til at indtræde i sagen.

Peter Langdon Davies, Det forenede Kongeriges regering, gør gældende, at medlemsstaterne alle var deltagere i den internationale konvention af 1883 om beskyttelse af industriel ejendomsret. Ifølge ordlyden i artiklerne 9 og 10 i denne konvention var parterne enige om, at alle de varer, som bærer en fejlagtig eller falsk angivelse af deres oprindelse, skal standses ved importen. Det er således efter Det forenede Kongeriges mening mærkeligt nu at finde frem til, at der er en konflikt mellem traktaten og de belgiske bestemmelser.

Det forenede Kongeriges regering præciserer desuden, at det, hvis man ønsker at importere whisky fra Frankrig til Belgien, vil være muligt fra Det forenede Kongerige at opnå et certifikat med tilbagevirkende kraft, men i betragtning af de aktuelle bestemmelser vil dette ikke være en let sag. Allerførst er det nødvendigt at oplyse omsætningsnummer og løbenummer på whisky-kassen. Herudover vil toldmyndighederne anmode om at få oplyst, fra hvilket lager varerne er blevet udført. Hvis importøren ikke vil samarbejde, kan man få dette oplyst ved

hjælp fra ejeren af mærket på grundlag af de angivne numre samt af det mærke, der befinder sig på banderolerne. Disse vanskeligheder kan overvindes, hvis importørerne fra andre medlemslande anmoder om certifikaterne og overgiver dem til deres købere.

Det forenede Kongeriges regering er — for at overtage Domstolens udtalelser i sagen *Deutsche Grammophon* af den opfattelse, at spørgsmålet går ud på, om de belgiske bestemmelser finder deres berettigelse i beskyttelsen af den pågældende industrielle ejendomsret. Den britiske regerings anskuelse er, at det netop er den slags forordning, forfatteren til artikel 36 har tænkt på. Hvis bestemmelsen tilfældigvis under visse omstændigheder vanskeliggør indførslen, er dette beklageligt, men artikel 36 finder netop anvendelse på den tilfældige restriktion af denne art, endog selv om den medfører kontingentering og foranstaltninger med tilsvarende virkning.

René Christian Béraud tilføjer for Kommissionen nogle faktiske omstændigheder for så vidt angår importmulighederne for produkter med oprindelsesbetegnelse. Han forklarer, at begrebet oprindelsesbetegnelse hovedsageligt anvendes inden for sektoren for vine og for alkoholholdige drikkevarer samt inden for ostesektoren. For så vidt angår ostene findes der hverken bilaterale konventioner eller nationale bestemmelser i medlemsstaterne, der kræver forevisning af et certifikat ved indførsel. Retten til betegnelsen er således efter almindelige retsregler et bevisspørgsmål.

Efter Kommissionens mening er det ikke kravet om beviset for, at det omhandlede produkt faktisk har den geografiske oprindelse, som nævnes i den krævede oprindelsesbetegnelse, som udgør en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion, men derimod kravet om ét eneste bevismiddel, nemlig oprindelsescertifikatet, mens andre bevismidler, som hæmmer samhandelen i mindre grad, gør det muligt at opnå samme garantier.

For så vidt angår fællesskabsbestemmelserne for benævnelsen »Bourbon Whisky« forklarer Kommissionen, at Fællesskabet inden for rammerne af forhandlingerne under Kennedy-runden accepterede at tilføje Bourbon whisky under en gunstigere position i den fælles toldtarif end de andre whiskies fra tredjelande. Fordi man i GATT har skabt denne underposition for Bourbonwhisky under whiskypositionen, har man måttet forpligte sig til efter aftale med USA at kræve et certifikat, der ikke bekræfter produktets oprindelse men dets ægthed, for at kunne identificere denne whisky, og således undgå, at andre whiskies end Bourbon fejlagtigt kan drage fordel af den præferencetarif, som Fællesskabet udelukkende har givet Bourbon. Det drejer sig således her udelukkende om et tarifieringsproblem, som naturligvis ikke opstår i den nærværende sag.

Fremgangsmåden ved opnåelse af et oprindelsescertifikat for whiskies, som allerede er i omsætning i Frankrig, kan dårligt tilpasses den hastighed, hvormed handelsforretninger foretages, forretninger, som man af den grund kunne være nødsaget til at give afkald på. Parallelimport afhænger under alle omstændigheder af velviljen hos den fabrikant eller eksportør, idet disse er de eneste, som er i besiddelse af de oplysninger, som gør det muligt for Det forenede Kongeriges myndigheder at identificere de udførte varepartier.

Ved de klager, som er indgivet til Kommissionen mod de belgiske bestemmelser, beskyldes de belgiske myndigheder for at begunstige eneimportørerne af de omhandlede produkter. De forskellige klagere påstår, at de bestemmelser, disse myndigheder har truffet på dette område, har haft til hensigt at forhindre Dassonville i at sælge de omhandlede produkter i Belgien til priser, som var betydeligt lavere end dem, som de erstatningssøgende solgte til.

Det sker ret ofte, at producenterne selv afslår at sælge produktet til andre importører end eneimportørerne af frygt for gengældelse fra de sidstnævntes side.

Den eneste mulighed, som frembyder sig for de importører, der ønsker at sælge til konkurrencepriser på et marked, består i en henvendelse til forhandlere i et andet land end oprindelseslandet.

Hvis de belgiske bestemmelser fortsat skal anvendes, vil den situation, at visse importører har eneretsstilling, vedblive at bestå, og der opretholdes ligeledes en

afskærmning af markedet for disse produkter, uden at der kan indledes nogen sag på basis af artikel 30, mens det sandsynligvis til liberalisering af samhandelen vil vise sig at være utilstrækkeligt alene at anvende artikel 85 ff.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 20. juni 1974.

Præmisser

- 1 Ved kendelse af 11. januar 1974, ingået til Domstolens justitskontor den 8. februar 1974, har Tribunal de Première Instance i Bruxelles i henhold til EØF-traktatens artikel 177 stillet 2 spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikler 30, 31, 32, 33, 36 og 85 med hensyn til kravet om en officiel attest fra eksportlandets regering for produkter med oprindelsesbetegnelse;
- 2 det første spørgsmål drejer sig om, hvorvidt en national bestemmelse — som forbyder importen af en vare, der har oprindelsesbetegnelse, når denne vare ikke ledsages af en officiel attest fra eksportlandets regering vedrørende retten til denne betegnelse — skal betragtes som en kvantitativ restriktion i den betydning, der er forudsat i traktatens artikel 30;
- 3 dette spørgsmål er blevet rejst inden for rammerne af en straffesag, som i Belgien er blevet indledt mod nogle forretningsdrivende, som behørigt har købt et parti skotsk whisky, der var i fri omsætning i Frankrig, og i strid med nationale bestemmelser importeret der til Belgien uden at være i besiddelse af et oprindelsescertifikat fra den britiske told;
- 4 det fremgår af sagens akter og af retsforhandlingerne, at en forretningsdrivende, der ønsker at importere skotsk whisky, som allerede er i fri omsætning i Frankrig, til forskel fra den importør, som indfører direkte fra den producerende stat til Belgien, kun kan skaffe sig et sådant certifikat ved overvindelse af alvorlige vanskeligheder.
- 5 Enhver af medlemsstaternes bestemmelser for handelen, som direkte eller indirekte, øjeblikkeligt eller potentielt, kan hindre samhandelen i Fælles-

skabet, må betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner;

- 6 så længe der ikke er skabt en fællesskabsordning, som garanterer forbrugerne, at et produkts oprindelsesbetegnelse er ægte, kan en medlemsstat imidlertid kun træffe foranstaltninger til hindring af illoyal praksis i denne forbindelse, såfremt sådanne foranstaltninger er rimelige, og hvis de krævede bevismidler ikke bevirker, at samhandelen mellem medlemsstaterne hæmmes, og følgelig er tilgængelige for alle deres statsborgere;
- 7 selv uden at skulle undersøge, hvorvidt sådanne foranstaltninger omfattes af artikel 36 eller ej, kan disse i alt fald ikke i kraft af det princip, som er udtrykt i denne artikels andet punktum, udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne;
- 8 dette kan være tilfældet ved sådanne formaliteter, som kræves af en medlemsstat som bevis for et produkts oprindelse, som de direkte importører praktisk taget er de eneste, der er i stand til at opfylde uden at støde på alvorlige vanskeligheder;
- 9 følgelig udgør en medlemsstats krav om et ægthedscertifikat — der er vanskeligere at opnå for importører af et ægte produkt, som behørigt er i fri omsætning i en anden medlemsstat, end for de importører, der indfører det samme produkt direkte fra oprindelseslandet — en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, der er uforenelig med traktaten.
- 10 Det andet spørgsmål drejer sig om hvorvidt en aftale, der, når den er kombineret med en national ordning vedrørende oprindescertifikater, har den virkning, at den begrænser konkurrencen og påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, er ugyldig, hvis aftalen blot tillader, at eneimportøren anvender disse bestemmelser, for at forhindre parallelimport, eller ikke er til hinder for dette.
- 11 En eneretsaftale falder ind under forbudet i artikel 85, når den udgør en retlig eller faktisk hindring for, at de omhandlede produkter kan importeres

fra en anden medlemsstat i det beskyttelse område af andre end eneimportøren;

- 12 specielt kan en eneretsaftale påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og bevirke, at konkurrencen hæmmes, såfremt koncessionshaveren, takket være kombinationen af aftalen og virkningerne af en national lovgivning, som udelukkende godkender et bestemt ægthedsbevis, kan forhindre parallelimport fra andre medlemsstater til det koncessionerede område.
- 13 For at vurdere, om dette er tilfældet, må man ikke blot tage de rettigheder og forpligtelser, der udspringer af aftalens bestemmelser, i betragtning men herudover aftalens økonomiske og juridiske sammenhæng og navnlig, om der eventuelt findes lignende aftaler, som er indgået mellem én og samme producent og koncessionshaverne i andre medlemsstater;
- 14 i denne henseende kan det forhold, at en medlemsstat opretholder priser, der er betydeligt højere end i en anden medlemsstat, føre til at undersøge, hvorvidt eneretsaftalen ikke anvendes med henblik på at hindre importørerne i at skaffe sig de beviser for det omhandlede produkts ægthed, som kræves efter nationale bestemmelser af den art, som spørgsmålet har for øje;
- 15 den omstændighed, at en aftale begrænser sig til at tillade anvendelsen af sådanne nationale bestemmelser eller ikke er til hinder herfor, er dog ikke i sig selv tilstrækkelig til at frakende aftalen retsvirkninger.

Vedrørende sagsomkostningerne

- 16 De udgifter, som er afholdt af Belgiens og Det forenede Kongeriges regeringer samt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har indgivet indlæg til Domstolen, kan ikke godtgøres;
- 17 da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser,

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Tribunal de Première Instance i Bruxelles ved kendelse af 11. januar 1974, for ret:

1. En medlemsstats krav om et ægthedscertifikat — der er vanskeligere at opnå for importører af et ægte produkt, som behørigt er i fri omsætning i en anden medlemsstat, end for de importører, der indfører det samme produkt direkte fra oprindelseslandet — er en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, der er uforenelig med traktaten.
2. Den omstændighed, at en aftale begrænser sig til at tillade anvendelsen af sådanne nationale bestemmelser eller ikke er til hinder herfor, er ikke i sig selv tilstrækkelig til at frakende aftalen retsvirkninger.

Lecourt	Donner	Sørensen	Monaco	Mertens de Wilmars
Pescatore	Kutscher	Ó Dálaigh	Mackenzie Stuart	

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 1974.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT A. TRABUCCHI FREMSAT DEN 20. JUNI 1974 ¹

Høje Ret.

1. I 1970 blev nogle dusin flasker whiskey af to kendte britiske mærker, som i Frankrig var blevet købt hos producentens enekoncessionshaver, efter behørigt

at være blevet importeret og fortoldet, indført til Belgien med henblik på salg dér.

Produktet blev af producenten behørigt tappet på originale flasker, på hvilke køberne (den forretningsdrivende Gustave

¹ — Oversat fra italiensk.